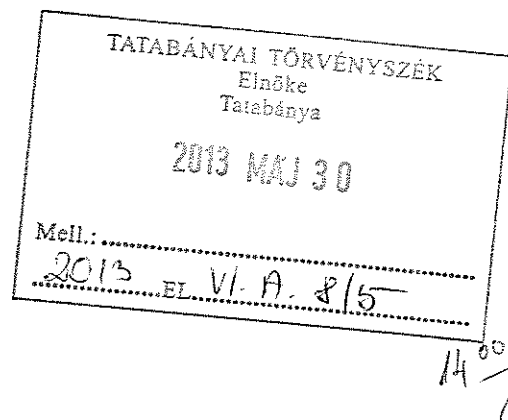

„A terv nem azért kell, hogy pontosan megvalósuljon,
hanem azért, hogy legyen. A tervek valamennyire
önmegvalósító jóslatként viselkednek akkor is,
ha a fejlesztés során már sohasem nézünk beléjük.”
/ Mérő László /

PÁLYAMŰ

a Tatabányai Törvényszék elnökhelyettesi állására benyújtott pályázathoz

2012. január elsejével a bíróságok központi igazgatása - a rendszerváltást követően immár második alkalommal - modellváltáson esett át, azzal a céllal, hogy a bírói függetlenség maximális biztosítása mellett, a bírósági szervezett hatékonyabb működését érje el az időszerűség és a szakmai színvonal szem előtt tartásával. A modellváltás eredményeként hangsúlyossá vált a humán és tárgyi erőforrások optimális elosztása, a bírósági szervezet integritása, ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége, a képzési rendszer fejlesztése, a bírósághoz való hozzáférhetőség egyszerűsítése.

Az OBH Elnöke által meghatározott stratégiai célok helyi letéteményese a törvényszék elnöke.

Minden szervezet életét meghatározza vezetőjének elkötelezettsége, tenni akarása és céljai, ez egy bírósági szervezet esetében sincs másként. A Tatabányai Törvényszék életében 2012-ben lezárult egy korszak, mely egybeesett az egész bírósági szervezetet megreformáló szemlélet és struktúraváltással. Az átmeneti időszak után idei évben eredményes elnöki pályázatot követően a következő hat évre kinevezett elnök 2013 februárjában megkezdhetette tevékenységét, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 119. §-120. §-aiban felsorolt feladatai ellátását.

Úgy gondolom, hogy egy törvényszék életében az elnök az átfogó helyi stratégia megalkotója, míg helyettese az ennek háttérét biztosító, elnököt tehermentesítő, de vele együttgondolkodó operatív társvezető, akinek egyúttal lehetősége van az elnöki stratégia megújításában részt venni, saját tudását adva a hatékony igazgatást támogatni.

Az elnökhelyettes működésének alapfeltétele az elnöki célokkal való azonosulás, az elnöki pályázat szellemiségével és céljaival való egyetértés.

Az elnöki pályázatot és az elnök első hónapokban tapasztalt intézkedéseit mint igazgatási vezető is megismerve, a kitűzött célok elérésében az elnököt messzemenően támogatni tudom. Úgy gondolom, hogy törvényszékünk szakmai és igazgatási vezetőivel közösen együttműködve e szemléletváltást helyi viszonyainkra alkalmazva egy minőségibb, mai kor igényeit korábbiakhoz képest magasabb szinten kielégítő, szolgáltató jellegű bírósági szervezetet tudunk létrehozni a Tatabányai Törvényszéken.

A pályázati felhívásnak megfelelően a törvényszék időszerű ítélkezésének (az eljárási törvényekben, az ügyviteli szabályokban írt határidők megtartásának) biztosításra, a járásbíróságokon a civilisztika és a büntető ügyszakban, a törvényszéken a büntető elsőfokú ítélkezési szinten folyamatban maradt ügyek számának növekedését megakadályozó elképzeléseimre, a törvényszék működésével kapcsolatos hosszú távú terveimre és azok megvalósításának ütemezésére, a törvényszék takarékos gazdálkodását elősegítő elképzeléseimre, a létszámmal való célszerűbb (a bírák adminisztratív munkaterhének csökkentésére irányuló) gazdálkodásra vonatkozó elképzeléseimre az alábbiakban - helyzetelemzést követően - térek ki.

Létszámhelyzet áttekintése

A Tatabányai Törvényszék engedélyezett bírói létszáma 78 fő, a tényleges bíró létszám 75 fő, 5 fő tartós távolléte miatt jelenleg 70 bíró dolgozik. Titkári engedélyezett létszámunk 19 fő, ténylegesen 18 fő, egy fő tartós távolléte miatt 17 titkár dolgozik. 10 fő engedélyezett fogalmazói létszámból 8 fő dolgozik ténylegesen. Engedélyezett tisztviselői létszámunk 131 fő, ténylegesen 129 fő, melyből 13 bírósági ügyintéző dolgozik (engedélyezett 15 fő), 6 fő tartósan távol van. Mindösszesen 45 írnoki hely engedélyezett, melyből ugyanennyi a ténylegesen is dolgozó létszám. 12 fő fizikai álláshelyünk van.

A bírói nyugdíjkorhatár elérése 2012-ben 10 bírót érintett, 3 vezetőt és 7 járásbírói (akkor még városi) bírót. 2012. április 1. napjától 6 határozott időre kinevezett bíró kezdhet meg munkáját.

A **Tatabányai Törvényszéken** 26 fő az engedélyezett bírói létszám, ténylegesen 24 fő dolgozik, az elnökhelyettesi és büntető kollégiumvezetői álláshely betöltetlen. Titkári létszám négy fő, sajtóügyekkel, mediációval, elnöki panaszokkal, végrehajtási iroda felügyeletével, törvényszéki peres ügyekkel, alapítványokkal, egyesületi ügyekkel foglalkoznak. Három civilisztikai fellebbviteli tanács (Pf., Mf., Gf.) működik, 9 bíró tárgyal elsőfokú törvényszéki ügyeket egyéb feladatai mellett. A cégbíróságon 3 bíró és 4 bírósági ügyintéző végzi a munkát, a Csöd és Felszámolási csoport két bíróból és két bírósági ügyintézőből áll. A büntető ügyszakban két fellebbviteli tanács működik, míg a törvényszék elsőfokú ítélkezésében három bíró vesz részt, közöttük a törvényszék elnöke.

A **Tatabányai Járásbíróságon** 21 fő az engedélyezett létszám, ténylegesen 19 fő, 17 fő dolgozik, egy bíró gyermekgondozási szabadságon, egy tartósan távol (táppénzen) van. Jelenleg 9 fő polgári bíró ítélkezik, míg 7 fő büntető bíró. További egy bíró szabálysértési ügyekkel foglalkozik. A Tatabányai Törvényszék munkáját két fő polgári bíró segíti kirendeléssel, a büntető ügyszakos bírákat is részleges kirendelések terhelik. A szabálysértési ügyekkel és végrehajtási valamint egyéb nemperes eljárásokkal foglalkozó 5 fő bírósági titkárból egy fő kirendeléssel a Tatai Járásbíróságon dolgozik. 3 fő a fogalmazói létszám. A járásbíróság problémája székhelyi jellegéből adódik, folyamatos kirendelések terhelték és terhelik jelenleg is a törvényszékre illetve egyéb járásbíróságokra illetve a túlbetöltés megszüntetése /286/2012 (IX.25.) OBH Elnöki határozat/ is ezt a bíróságot érintette.

A **Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon** 5 fő az engedélyezett bírói létszám, ténylegesen azonban 6 bíró dolgozik, kirendeléssel segíti a közigazgatási ügyszakot a törvényszék egyik bírója egyéb polgári ítélkezési feladatai mellett. Egy fő bírósági titkár és egy fő fogalmazó dolgozik. A bíróság személyi helyzete optimális.

Az **Esztergomi Járásbíróságon** 15 fő az engedélyezett és tényleges bírói létszám, 14 fő dolgozik, egy fő gyermekgondozási szabadságon van. 2012-ben egy fő polgári bíró távozott nyugdíjazása miatt, két fő áthelyezéssel érkezett polgári ügyszakba, így hatan dolgoznak jelenleg a polgári ügyszakban, míg egy fő büntetőbírói kinevezést kapott, vele együtt 8 büntető ügyszakos bíró ítélkezik. Két fő a fogalmazói és 5 fő a titkári létszám. Bírósági ügyintéző nincsen. Mind a büntető ügyszak, mind a polgári ügyszak létszámhelyzete megfelelő.

A **Tatai Járásbíróságon** 5 fő engedélyezett bírói létszámból egy fő gyermekgondozási szabadságon van, 4 fő a tényleges bírói létszám, 3 fő dolgozik. Kirendeléssel segíti a polgári ügyszak munkáját egy fő törvényszéki bíró fél referádával illetve bizonyos büntetőügyekre az Esztergomi Járásbíróság bírái lettek kirendelve, valamint az időközben törvényszéki bíróvá vált bíró kolléga kirendeléssel fejezi be ügyeinek egy részét. A büntető ügyszak helyzetét várhatóan összkel gyermekgondozási szabadságáról visszatérő bíró segíti. 1 fő bírósági titkár végrehajtási ügyeket és időszakosan szabálysértési ügyeket intéz, további egy fő kirendelt bírósági titkár szabálysértési ügyekkel foglalkozik valamint egy fő a fogalmazói létszám. Bírósági ügyintézőként és végrehajtási ügyintézőként is egy-egy fő dolgozik.

A **Komáromi Járásbíróságon** 7 fő az engedélyezett, tényleges és dolgozó bírói létszám, betöltetlen álláshely nincsen, így annak ellenére, hogy a 2012-es nyugdíjazások 3 fővel érintették a bíróságot, a két újonnan kinevezett és a Tatabányai Járásbíróságról áthelyezett bíróval megfelelően működik. Négy fő bírósági titkárból ketten gyermekgondozási szabadságon vannak, előreláthatóan 2013. június 30-ával távozik a szabálysértési ügyekkel foglalkozó bírósági titkár, azonban várhatóan az egyik bírósági titkár visszatér összkel, így a nehézség átmeneti jellegű, melynek megoldása kirendelés útján biztosítható. Egy fő fogalmazó tevékenykedik a bíróságon. Két fő bírósági ügyintéző segíti a polgári és büntető ügyszak bíráinak munkáját.

A **személyi állomány tekintetében megállapítható**, hogy a bírói létszám elégségesnek tekinthető, az aktuális problémák kirendelésekkel, a munka átgondolt megszervezésével megfelelően orvosolhatóak. A székhelyi járásbíróság helyzetén segítene az üres büntető ügyszakos bírói álláshely betöltése, a szabálysértési bíró büntető ügyszakba történő beosztása és munkájának bírósági titkárral történő pótlása illetve polgári ügyszakban a kirendelések szükségességének felülvizsgálata. A Tatai Járásbíróság a kis létszámú bíróságok helyzetéből adódó problémákkal küzd, erre a megoldást átmenetileg sikerült megtalálni. Az Esztergomi Járásbíróság az adminisztratív dolgozói létszám

bővítését igényelné. A Komáromi Járásbíróságra titkári kirendelés szükséges 2013. július 1. napjától.

Általánosságban kiemelendő, hogy **bírósági titkári létszámunk bővítése** indokolt lenne a járásbíróságok esetében. Tavalyi évben létesített 180 bírósági titkári helyből kettőt kapott a törvényszék, a bírák adminisztratív terheinek csökkentésében érdemi segítséget nyújtani tudó titkárok a jelenlegi létszám mellett nem tudják a bírák terheit érdemben csökkenteni, miután önálló feladataikat intézik. Az idei évben a szabálysértési ügyek ugrásszerű érkezése is a bírósági titkárokat terheli. A törvényszéki büntetés-végrehajtási bírói munka nagy része is kiváltható lenne bírósági titkárral. Jelenleg tehát a bírák adminisztratív terhein a titkárok nem segíthetnek, ugyanez igaz - a Komáromi Járásbíróságot kivéve - a bírósági ügyintézőkre is, akik közül heten csőd és felszámolási ügyekben illetve cégeljárásban önálló hatáskörben járnak el.

A tisztviselői és írnoki állománnyal kapcsolatban a kisebb bíróságok helyzetét látom problémásnak, miután ott adott esetben már egy-két ügyviteli dolgozó kiesése komoly problémát jelent, míg a nagyobb bíróságok ilyen helyzetekre könnyebben megoldást találnak. Bíróságunkon előző évben zajlott hangfelismerő rendszer eredményes tesztelése, mely széles körű alkalmazása esetén segítséget nyújthatna ilyen helyzetekben; tudomásom szerint az OBH Informatikai Főosztálya tervezi a beszédfelismerő szoftver és digitális hangrögzítő szoftver tesztelését és költségvetési keret rendelkezésre állása esetén annak beszerzését. Ennek megtörténteig megfontolandó saját költségvetésünk terhére néhány példány beszerzése, mely ilyen helyzetekre segítséget jelenthet. Ennek költsége három licenz esetén 660.000 Ft + ÁFA.

Büntető ügyszak aktuális helyzete – időszerűség
/2013. március 31./

Bíróság megnevezése	Folyamatban maradt ügyek száma	Érkezett ügyek száma	Befejezett ügyek száma /ebből két éven túli	Folyamatban maradt ügyek száma	Ebből két éven túli ügy	Százalékos arány
Tatabányai JB.	540	75	80/7	535	36	6,72 %
Esztergomi JB.	453	41	65/3	429	33	7,69 %
Tatai JB	139	9	18/4	130	11	8,46 %
Komáromi JB	210	27	27/2	210	17	8,09 %
Törvényszék I. fok	42	4	3/0	43	6	13,95 %
Tvszék II. fok	210	33	26/0	217	1	0,46 %

Miután a két éven túli ügyek száma a kívánatos 5 %-nál magasabb arányt képvisel, a jelentéstételi kötelezettség 2012. szeptembere óta szigorodott, havonta kell mind törvényszéki, mind helyi bírósági szinten jelentést tenni a halasztás, elnapolás okairól, új hatánap kitűzéséről, az esetleges kitűzetlenség okairól. A két éven túli ügyek esetében álláspontom szerint meggondolandó - a polgári

ügyszakban aktuálisan még kísérleti szakban lévő megoldás eredményességétől is függően - a fellebbviteli instruktor szakmai segítségét igénybe venni a bírói függetlenség maximális szem előtt tartásával.

A törvényszék elsőfokú ítélkezésének helyzete a tavalyi és idei kinevezéssel stabilizálódni látszik, míg 2012. november 30-án 17,5 % volt a két éven túli ügyek aránya a folyamatos ügyekhez viszonyítva, ez 4 hónap elteltével 13,95 %-ra csökkent. A fiatal, magas szakmai kvalitásokkal rendelkező, teherbíró kollégák munkába állásának eredménye így már érezhető és várhatóan a tendencia folytatódik, a két éven túli ügyek száma tovább fog csökkenni.

**Civilisztikai ügyszak aktuális helyzete – időszerűség
/2013. március 31./**

Bíróság	Folyamatban lévő ügyek száma előző hónapról	Érkezett ügyek száma	Befejezett ügyek száma / ebből két éven túli	Folyamatban maradt	Ebből két éven túli	Százalékos arány
Tatabányai JB	954	149	142/6	961	69	7,18 %
Esztergomi JB	595	104	100/5	599	41	6,84 %
Tatai JB	240	57	33/0	264	24	9,09 %
Komáromi JB	439	72	70/2	441	44	9,97 %
Kőzig. és	123	19	28/0	114	8	7,01 %
Munkaügyi B.	301	22	50/6	273	30	10,98 %
Tvszék I. fok polgári	144	15	26/5	133	46	34,5 %
Tvszék I. fok gazdasági	61	4	4/0	61	13	21,3 %
Tvszék II. fok összes	191	89	103/0	177	0	0

A két éven túli ügyek helyzete az elmúlt időszakban sem javult, ennek túlnyomó részben objektív okai vannak, ebből csak a bíróság működésében rejlő okokat nézve a kirendelések okozta átszignálások, másrészt a nyugdíjas bírák távozása emelhető ki, bírói mulasztást a vizsgálatok csak kivételes jelleggel tártak fel. Az elsőfokú referádák besűrűsödése járásbírói szinten általános

probléma törvényszékünkön, melyre a jelenlegi vezetés a fellebbviteli tanácselnökökkel egyeztetve megoldást kínált, a fellebbviteli bírák a rájuk eső ügyeket áttanulmányozva **konzultáció** keretében elsődlegesen eljárási metodikára, perstratégiára, a szükséges mértékű bizonyítás körének meghatározására segítséget ajánlott a bírói függetlenség messzemenő tiszteletben tartásával. Ennek eredményessége ugyan még nem ismert, de várhatóan az ügyek hamarabb fejeződhetnek be, eljárási hibák nélkül, megelőzve egy esetleges hatályon kívül helyezéssel végződő fellebbviteli eljárást.

A törvényszék elsőfokú polgári ügyeinek besűrűsödése sem új keletű probléma, az érkezett ügyek befejezése megtörténik, a folyamatban lévő ügyek száma csökken, ebből a régi ügyek aránya természetesen nő. A törvényszéken a gazdasági ügyekben és polgári ügyekben 2012. novemberi állapothoz képest kis mértékben romlás tapasztalható, 32,3 % -ról (52 darab ügy) 34,5 %-ra (46 db) nőtt a két éven túli ügyek aránya polgári ügyszakban, míg 17,7 %-ról (11 darab) 21,3 %-ra (13 darab) romlott gazdasági ügyszakban. Az érkezést eléri a befejezések száma, a referádákban a régi ügyek aránya tovább emelkedett. 2013. január hónapban valamennyi titkár és fogalmazó egy-egy törvényszéki előregedett ügyre ki lett rendelve, ennek hatása nem mutatható ki.

Sok esetben tapasztalom mint igazgatási vezető és mint ítélkező bíró is, hogy a bírák a régi, betárgyalt ügyeiket azért fejezik be nehezen, mert akár átlagos számú referáda esetén is a heti két tárgyalási nap és az azzal járó kurrenciális feladataik mellett az időigényes, több napi folyamatos felkészülést igénylő ügyeikre nem jut megfelelő mennyiségű idő. Különösen igaz ez arra a helyzetre, mikor átszignált, más kolléga által betárgyalt ügyről van szó. Ennek a helyzetnek a megoldása lehetne, ha a bírói munkát **titkári, fogalmazói tevékenység útján segíthetnénk**, és az így felszabaduló időt a régi ügyekre fordíthatnák a bírák. Jelen helyzetben, amikor titkáraink önálló hatáskörben járnak el, nincs lehetőség arra, hogy bírói munkát közvetlenül segítő tevékenységet végezzenek, míg fogalmazóink létszáma sem teszi lehetővé. A fogalmazók képzési tervének elkészítésekor érdemes szem előtt tartani az instruktor személye kiválasztásakor a bírói tapasztalaton túlmenően annak leterheltségét is, a képzési tervet ennek megfelelően módosítani is szükséges lehet, így reagálva az aktuális helyzetre.

Az adminisztratív terhek csökkentése és a régi ügyekre fordítható idő növelése érdekében az igazgatási ellenőrzés által leggyakrabban használt jelentéstételi kötelezettséget álláspontom szerint felválthatná egy más típusú ellenőrzés, nevezetesen a vezető a statisztikai adatok szoros figyelemmel kíséréssel önállóan ellenőrizzen és szükség esetén intézkedjen egy teljesebb informatikai támogatás mellett. A következetesség elengedhetetlen, azaz természetes legyen minden bíró számára, hogy egyetlen mulasztás vagy késedelem sem nézhető el a vezető részéről függetlenül attól, hogy milyen szinten ítélkező bíróról van szó. Az időszerűség ellenőrzése érdekében végzett jelentések készítése ugyanis a bírói munkát az erre és nem érdemi munkára fordított idővel adminisztratív módon nehezíti. A **jelentéstételi kötelezettséget** így a perstratégiára kellene **leszűkíteni**, hiszen a pertörténet egy megfelelő teljesebb informatikai háttérrel könnyen kinyerhető a rendszerből. A **BIIR program továbbfejlesztése** támogatná és helyettesíthetné a jelentések készítését, amennyiben egy szűkített pertörténet lenne nyerhető a rögzített adatokból egyetlen kattintással. Az **adminisztratív terhet** tehát, **ami a jelentéstételi rendszerrel felmerül** álláspontom szerint **a lehető legnagyobb mértékben le kell venni az ítélkező bíróról**, így csak az ügy megoldására vonatkozó perstratégia lenne a lényege a jelentéstételnek, a BIIR programnak pedig egyszerűbb módon, teljesebb körben (pl. kitűzés akadályai) kellene adatot szolgáltatnia.

A szakmaiság fejlesztésének - ezáltal közvetetten időszerűsége is hatással bír - egyik eszköze lehetne továbbá a sok helyen alkalmazott néhány hónapos **kirendelés**; minden határozatlan idejű bíró esetében hasznos tapasztalatszerzést jelentene a fellebbviteli munkába való besegítés. Törvényszékünkön bíró kollégánk kényszerű távolléte okán többen tapasztaltuk meg alkalomszerűen az elsőfokú bírói munkától sok tekintetben különböző fellebbviteli ítélkezést mindkét ügyszakban. Ez lehetőség arra, hogy tapasztalatot szerezzen az elsőfokú bíró a felülbírált kollégák ügyeit megismerve, másrészt a fellebbviteli bírák szemével való látásmódot is elsajátíthatja. Mindez feltétlenül pozitívan hat az elsőfokú ítélkezési munkára, emeli annak színvonalát.

Az időszerűsége is kihatóan fontosnak tartom, hogy a kezdő bíró kezét ne engedje el a vezetés, ne bízza rá mikor keres fel tanácsért tapasztaltabb kollégát, mer-e egyáltalán kérdezni, vagy a problémát nem is látja esetleg. Az instruktori rendszer jól ismert fogalom, törvényszékünkön azonban úgy vélem a jelenleginél teljesebben is működhetne. Amennyiben a határozott időre kinevezett bírónak kijelölt fellebbviteli instruktora lenne, akivel rendszeres időközönként kötelező konzultálnia, úgy nem fordulhatna elő az a helyzet, hogy a kezdő bíró első érdemi összefoglaló véleményezését kinevezéséhez képest a második tanácselnöki feljegyzéskor hallja, hiszen az első tanácselnöki feljegyzéskor még túl kevés ügy ismert a tanácselnökök előtt, amiből nem lehet messzemenő következtetést levonni. Ekkorra már jó néhány hatályon kívül helyezett ügyet kaphatott vissza, és az első vizsgálata előtt áll, melynek komoly tétje van. Amennyiben a határozott idejű bíró minden segítő támogatást megkap a kezdetek kezdetén, lecsökkentjük annak lehetőségét, hogy rossz beidegződések alakuljanak ki, ugyanis egyéb visszajelzés hiányában csak a hatályon kívül helyező végzések száma hívja fel a figyelmet arra, hogy a bíró munkája nem megfelelő minőségű. Nem beszélve ennek egyéb demoralizáló következményéről, a kudarc megéléséről, mely jó időre elveszi a - kezdő bírót egyébként jellemző - lelkesedését. Az **instruktor bírói rendszer gondos és következetes** valamennyi ügyszakban történő **kiépítése** így közvetve segít abban is, hogy a hatályon kívül helyezett ügyek számának csökkenése által a két éven túli ügyek száma is csökkenjen.

Az ügyek előregedésének egyik jellemző oka a **hatályon kívül helyezés**, mely szinte automatikusan eredményezi a két éven túlivá válást, ezért minden eszközzel azon kell lennünk, hogy ezek **számát minimalizáljuk** azzal, hogy a minőségibb elsőfokú bírói munka által megelőzzük. Ennek elérésében a tanácselnöki feljegyzéseknek és a kollégiumi munkának van kiemelkedő szerepe. Bíróságunkon elindult már egy ilyen jellegű szakmai munka, szakmai napok tartására kerül sor, módszertani útmutató készült egyes gyakori pertípusokban, ezt a munkát továbbfolytatva remélhető eredmény. Ezzel összefüggően fontosnak tartom, hogy a **belső honlap adta lehetőségeket jobban kihasználjuk**. Hiányosság álláspontom szerint, hogy az email útján egyébként megküldött szakmai anyagok egy helyen összegyűjtve, tematizálva nem találhatóak meg, melyre egyébként igény mutatkozik. Sok elsőfokú bíró szívesen olvasna másodfokú határozatokat, melynek honlapon való közzététele, amennyiben abból mások is épülhetnek, indokolt lehet.

Minden bíró számára nyilvánvaló, hogy két éven túli ügyek voltak és lesznek is, mert vannak bizonyos pertípusok, ahol szinte elkerülhetetlen egy átlagos referáda mellett, hogy az ügy két évig ne húzódjon el; sok esetben maguk az eljárásban részt vevő felek hatnak közre az eljárás elhúzódásában. Ez utóbbi esetben – többen észleljük ezt bíróként – nem maga a jogi probléma, hanem az amögött húzódó emberi sérelmek okozta feszültség a gátja a gyorsabb eljárásnak. Ennek feloldására megoldás lehet a **közvetítés**, amelynek elterjedése, köztudatba való beépülése az időszerűségben is segítséget nyújthat, hiszen ha az emberi sérelem feloldást nyer, annak jogi

vonatkozása is leegyszerűsödhet. Bíróságunk olyan szerencsés helyzetben van, hogy felsőfokú végzettséggel (viselkedéselemző, pszichológiai BA) rendelkező, korábban bíróként tevékenykedő bírósági titkár lett a törvényszék kijelölt mediátora. Sok múlik azon, hogy a bírósági honlapon és épületekben, lajstromirodákban kitett tájékoztatók mellett a tárgyaló bírák javasolják a feleknek a mediációt, amikor észlelik a tárgyalótermi szituációban ennek lehetőségét, szükségességét. Igazgatási vezetőként ennek támogatását fontosnak gondolom, miután mindannyiunknak és maguknak az ügyfeleknek is elemi érdekük fűződik a jogvita és egyszersmind egyéb, jogon túlmutató konfliktusaik feloldásához. Úgy gondolom, hogy az intenzív felvilágosító munka mellett a bírónál is beidegződéssé kell, hogy váljon az erre vonatkozó teljes körű tájékoztatás, magyarázat nyújtása a feleknek, így ennek időszerűsége gyakorolt hatása csak a következő években lesz érzékelhető.

Az eljárási törvényekben, ügyviteli szabályokban írt határidők tartásának egyik eszköze lehet az informatikai lehetőségek teljesebb használata. Kíváncsú lenné, ha a határidőkre (kitűzési, írásbafoglalási stb.) még annak lejárta előtt **elektronikus jelzőrendszer** lenne kialakítva, amely nem csupán az érintett bírónak szóló automatikus figyelemfelhívás a monitoron, hanem egyszersmind közvetlen igazgatási vezetőjének is jelzés és számonkérési lehetőség lehetne. Ugyan a lajstrom jelenleg is, legalábbis részben alkalmas ezen adatok kigyűjtésére, de miután ez nem automatizmusként működik, nem kellően hatásos.

Az időszerűsége a bíró szakmai felkészültsége is kihat, melynek elengedhetetlen eszköze a folyamatos jogszabály változásokra tekintettel **a képzéseken való részvétel**. Ennek jogszabályi alapjait már megteremtette a Bjt. 45. §-a a kötelező képzésekkel, amely nem csupán a bírák esetében, hanem a titkárok, fogalmazók és ügyviteli dolgozók esetében is indokolt. Fontosnak tartanám a központi és regionális képzéseken túl a helyi szinten, törvényszéken belül szervezett képzéseket. Bíróságunkon a végrehajtási nemperes eljárásban dolgozók számára rendszeres lehetőség van a közös problémák megbeszélésére, ezt tovább lehetne bővíteni tematikusan például a szabálysértési ügyszakban dolgozók, vagy kezdő bírák számára szervezett, rendszeresen tartott tanácskozási alkalmakkal.

Fenti megoldási javaslatok túlnyomórészt ismertek, **ezek együttes alkalmazásától várható eredmény**, tanulva az elmúlt időszak tapasztalataiból. Fontosnak tartom emellett, hogy valamennyi ítélkezési szinten ugyanazon elvárások mentén dolgozzon a bíró és a számonkérés is azonos módon, következetesen történjen. A törvényszék első fokú polgári ügyszakát terhelő Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságra történő kirendelés szükségességét mindezek mellett álláspontom szerint indokolt felülvizsgálni, tekintettel a törvényszék két éven túli polgári ügyeinek folyamatos ügyek számához viszonyított magas arányára.

Takarékos gazdálkodás

Az OBH 42.002/2012. sz. leirata állapította meg a Tatabányai Törvényszék 2012. évi eredeti költségvetési előirányzatait: így rendszeres személyi juttatás előirányzata 1250013 e Ft, nem rendszeres személyi juttatás eredeti előirányzata 85363 e Ft, külső személyi juttatás eredeti előirányzata 25389 e Ft, a rendszeres személyi juttatásból zárolt összeg 45900 e Ft. Ez az összeg fedezetet nyújtott a bírák és igazságügyi alkalmazottak engedélyezett létszáma besorolás szerint

éves rendszeres illetményére, kötelező előresorolásukra, 2011-es év után járó egy havi külön juttatásra, jubileumi jutalmak összegére, készenléti, ügyeleti díj és utazási költségtérítés egy részére, cafeteria keretre, külső személyi juttatások egy részére. A rendszeres személyi juttatásból kellett finanszírozni a nem rendszeres és a külső személyi juttatásokra biztosított előirányzatokon felüli teljesítéseket. A külső személyi juttatásoknál és dologi kiadásoknál jelentkező forráshiányt a rendszeres személyi juttatások megtakarításából kellett finanszírozni. A dologi kiadások eredeti előirányzata 243.600 e Ft, módosított előirányzata 352.866 Ft, 2012-es évi teljesítés 349.589 Ft. A dologi kiadások eredeti 2012-es előirányzata 70,3 %-a a megelőző év teljesítésének. Intézményi beruházásra 2.500e Ft-ot kapott a törvényszék.

A 2013-as évben sem várható az alulfinanszírozottság megszűnése. Rendszeres személyi juttatás előirányzata 1.220.000e Ft, ebből az irányító szerv által zárolt összeg 49.000 e Ft, a nem rendszeres személyi juttatások előirányzata 111.000 e Ft, külső személyi juttatás előirányzata 23.000 e Ft, dologi kiadásokra 320.000e Ft az előirányzat, míg az intézményi beruházások összege az előző évvel azonos 2.500 e Ft.

A bíróság által kifizetett szakértői és fordítási díjak volumene jelentős növekedést mutat az elmúlt években, míg az erre fedezetet biztosító költségvetési előirányzat nem áll teljes mértékben rendelkezésre. A különbözetet a bíróságnak a rendszeres személyi juttatásokon keletkező bér megtakarítás külső személyi juttatásokra történő átcsoportosításával kell pótolnia.

Az aktuális helyzet alapján megállapítható, hogy a külső személyi juttatásokra előirányzott keret gyakorlatilag kimerült a pályamű készítésének időpontjában, így a szakértői és tolmácsdíjak, fordítási és megbízási díjak kifizetése kritikussá vált, csak a rendszeres személyi juttatások megtakarítása terhére történhet a teljesítés. A túlórák, ügyelet és készenléti díj kifizetése is veszélybe került, ez is csak a rendszeres személyi juttatások megtakarításának terhére teljesíthető.

2012-es évben már megkezdődtek a takarékosági intézkedések: a mobiltelefonok számának racionalizálásával alapidíj megtakarításként havonta így 15e Ft jelentkezik, a Magyar Közlönyök számának csökkenésével 1.236e Ft megtakarítást sikerült elérni, a Bírósági Határozatok példányszámának csökkentésével 2443e Ft megtakarítás történt, a komáromi vendégszoba bezárásával havi 90 e Ft megtakarítás jelentkezett, postázási költségekben racionalizálással 206e Ft jelentkezett, mindebből következik, hogy az egyébként szűkös költségvetésből nehéz további takarékosági intézkedést tenni.

Meglátásom szerint azonban van néhány terület, ahol eredményeket lehet még elérni.

Tapasztalataim szerint gyakran előfordul, hogy bírák **felesleges postaköltséget** okoznak akkor, amikor olyan okiratokból rendelnek postázni a feleknek térítvevénnel, amiből egyáltalán nem szükséges az eljárási törvények illetve ügyviteli szabályok szerint, miután a tárgyaláson való iratismertetés valamint másolati és betekintési jog biztosított. Ezen rossz gyakorlatok kiszűrésére többnyire csak az első bíróvizsgálatok alkalmával kerülhet sor. Ugyanakkor érdemes lenne akár kollégiumi ajánlás formájában meghatározni azt a kört, amikor a térítvevény helyett a közönséges levélként való postázás is elégséges, miután joghatás nem fűződik a kézbesítéshez, ez álláspontom szerint sem bírói függetlenséget nem sért, sem eljárási jogokat nem korlátoz.

A **fordítási költségek** csökkentése érdekében a Tatabányai Járásbíróságon már elkezdtük az idéző végzések különböző nyelvekre lefordított példányainak összegyűjtését. Mindaddig amíg ez központilag nem készül el, érdemesnek látszik tovább bővíteni és azt a belső honlapon közzétetni, hogy a minden ügyben azonos formaszöveg újra és újra történő fordítása mellőzhető legyen.

A technikai lehetőségek megfelelő kihasználása további költségcsökkenést eredményezhet, így a fax használata helyett sok esetben a **szkennelés** igénybevétele megfelelne, mellyel szintén költségmegtakarítás érhető el.

Problémának találom, hogy míg a magáncélú telefonhasználat visszaszorítása sikeresnek mondható, a nyomtató hivatalos célon túli használatára kevesebb figyelmet fordítottunk, számos dolgozó számára természetes lehetőségként jelentkezik a munkahelyi **nyomtatás**, melynek visszaszorítására szükséges intézkedést tenni. Tudomásom szerint ennek informatikai megoldása rendkívül költséges, így egyéb igazgatási intézkedés szükséges. Emellett a dologi kiadások csökkenését lehetne elérni a papírfogyasztás terén annak szabályozásával, hogy két oldalas nyomtatást valamint meghatározott betűkészlet és betűméret alkalmazását kívánnánk meg, mely egyúttal azzal is járna, hogy a törvényszék bíróságainak valamennyi okirata egységes képet öltene.

A Gazdasági Hivatal által teljesített **szakértői díjak** vonatkozásában indokolt lenne megkívánni az eljárási jogszabályok lehetőségeivel élve az előzetes díjkalkuláció kérését. Ugyan ezt több bíró élheti meg akként, hogy többletterhet jelent számára, miután külön végzéssel történik, de a tapasztalat mégis az, hogy ugyanazon szakkérdést illetően érkezett díjkalkulációk óriási, akár több százezer forintos különbséget mutathatnak szakértőként. Abban az esetben, amikor a szakértői díjat a fél előlegezi, már egyre többen kérik a bíróságot éljen ezzel a lehetőséggel, ezt azonban még fontosabb lenne kihasználni abban az esetben, amikor hivatalból történik a bizonyítás vagy költségkedvezményt kapott fél helyett kell a gazdasági hivatalnak előlegezni esetlegesen viselni is a szakértői díjat.

Tapasztalatom szerint kevésbé ismert törvényszékünkön az **elektronikus könyvtár** lehetősége, annak ellenére, hogy minden bíróságon van egy felelőse, aki elvégezte a szükséges tanfolyamot. Miután ez kiválthatja a szakkönyvek egy részének szükségességét, indokolt lenne a belső honlapon közzétetni az elektronikus könyvtár adta pontos lehetőséget, az elérhető kiadványok listáját.

Ebben az évben zajlik annak felmérése, hogy a törvényszéki **végrehajtók** munkája miképpen tehető eredményesebbé bevételeink növelése érdekében. 2008-ban 23.391.895 Ft, 2009-ben 13.650.978 Ft, 2010-ben 27.163.425 Ft, 2011-ben 34.686.881 Ft, 2012-ben 25.756.385 Ft bevételt ért el a végrehajtási ügyszakban dolgozók. Az adatokból jól látható a nagymértékű ingadozás. Indokoltnak tartanám - a folyamatban lévő felmérés befejezésével - megállapodás kötésének kezdeményezését a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamarával, fontos lenne ugyanis álláspontom szerint az önálló bírósági végrehajtónál megszerzett gyakorlati tapasztalat, mely a hatékonyság növelésének egyik hosszú távú eszköze lehetne, tekintettel arra, hogy a végrehajtási iroda dolgozóinak ez irányú tapasztalata nincsen.

Bírósági **épületeink állapota** átlagosnak mondható, több probléma vár megoldásra, gyakorlatilag nincs olyan bírósági épületünk, amivel ne lenne kisebb-nagyobb probléma. A legjobb állapotú az

Esztergomi Járásbíróság épülete a 2009-ben történt felújítási munkák eredményeként, míg a Tatabányai Törvényszéken az 1999-ben folyt tetőcserén és belső felújításon túl nem folyt korszerűsítési munka, energetikai besorolása „E”. Az épület nyílászáróinak cseréje, homlokzatának felújítása, fűtőkorszerűsítése időszerű lenne. A Komáromi Járásbíróság tetőproblémáit ugyan aktuálisan sikerült rendezni, de tartós megoldást egy nagyobb volumenű munkával lehetne elérni, emellett nyílászárók cseréje is indokolt lenne. A Tatai Járásbíróság épületének üveghomlokzata nagymértékű energiaveszteséget jelent, mely a fűtési költségekben nyilvánvalóan jelentkezik. A 2000-ben átadott Tatabányai Járásbíróság épülete legalább egy külső homlokzati szigetelést kívánna meg, az épület energetikai besorolása „E”, amelyen alternatív energiafelhasználással segíteni lehetne. **Dologi kiadásaink csökkenése energetikailag korszerűbb épületállomány mellett lenne realitás.** Kisebb, akár fokozatos befektetések mellett apróbb eredmények elérhetők lehetnek. (pl. energiatakarékos fényforrások használata) Mind az esztergomi, mind a tatabányai épületek esetében vizsgálatot érdemelne, hogy a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség pályázati felhívásnak (KEOP -2012.5.6.0.) lenne-e létjogosultsága. A Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság Tatabányai Járásbírósági épületben való elhelyezése ugyan jelen pillanatban elfogadható megoldásnak mondható, azonban a járásbíróság irodavesztése miatt a kirendelések esetleges megszüntetése illetve a gyermekgondozási szabadságon lévő bírák visszatérése már komoly elhelyezési problémát okozna. Ezért is lenne különösen fontos a bírák otthoni munkavégzésének biztosítása érdekében a bírósági hálózat távoli elérésére szolgáló Open VPN alapú megoldás kiterjesztését vagy más egyéb technológia alkalmazását. Irattáraink telt házasak, problémát okoz a selejtezett és átadásra váró valamint közjegyzői iratok tárolása, a folyamatos selejtezés így elengedhetetlen.

Tanulmányi szerződések kötésének korábbi gyakorlatát indokolt lenne felülvizsgálni, szerződéskötés előtt megfontolás tárgyává kellene tenni, a bíróság profitálhat-e belőle, a tapasztalat ugyanis az, hogy olyan személyek esetében is lett tanulmányi szerződés megkötve, akinél nem szolt emellett bírósági érdek, inkább a jutalmazás eszközévé vált a tanulmányok támogatása. A tanulmányi szerződések kötése így csak a munkakör betöltéséhez szükséges rendkívül indokolt esetben támogatható álláspontom szerint. Amennyiben szerződésszegés történik, úgy ennek következményeit is le kell vonni a munkáltató részéről.

A 2013-as év a **képzések éve** lesz, hiszen mind az új Btk. mind az új Ptk. esetében helyi és központi képzésekkel kell felkészülnünk jogalkalmazói feladatainkra, ugyanakkor az elektronikus ügyintézés 2014-es új szabályai is felkészülést igényelnek, mind tárgyi mind személyi téren. Az igazságügyi alkalmazottak esetében a számítógépes technikai ismeretek fejlesztése is cél, mert például a szkennelés a mindennapi munka része, mégis többen informatikus segítségét kérik, emellett az ügyviteli ismeretek frissítése, szinten tartása is elengedhetetlen, a cél az, hogy tudatosabban, értve alkalmazzák a dolgozók, ne a szokás és a rutin diktáljon.

Az igazgatási **panasz ügyintézését** már jó ideje végzem, jelenleg ez bíróságunkon a 10/2012. (VI.15.) OBH utasításnak megfelelően történik. Saját tapasztalatom, hogy a panaszügy írásbeli elintézése ugyan a leggyakoribb megoldás, azonban tapasztalatom szerint érdemes egyúttal a személyes találkozás lehetőségét felajánlani az ügyfél részére, mely ugyan időigényes, azonban a befektetett energiát legtöbb esetben megspórolja az ügyfél elégedettségének nagyobb fokában: azzal az érzéssel távozik, hogy valóban meghallgatta az igazgatási vezető, a panasz kivizsgálását komolyan vette.

Összegzés

Azt gondolom, hogy minden szervezet esetében sok múlik a vezetőn, hogy az adott munkahelyi közösség egy helyen dolgozó emberek halmaza vagy közös célt tevékenyen elősegítő, tenni akaró kellőképpen motivált csapat. A munka minden esetben hatékonyabb, eredményesebb, ha a közös tenni akarás együvé kovácsolja a munkavállalókat. Feltétlenül szükségesek olyan alkalmak, amikor kötetlen módon szabadidőben lehet együtt a munkahelyi közösség, erre vezetőként lehetőséget kell teremteni.

Igazgatási vezetőként a következetességet tartom vezérelvnek, mely egyúttal az átláthatóságot is magában hordozza. Minden dolgozó tegye oda a saját részét, azonos elvárások mentén, ennek számonkérése is azonosan történjen.

1999 szeptemberében frissen végzett jogászként léptem a Tatabányai Törvényszékre mint fogalmazó. Az eltelt 14 év alatt itt váltam felnőtté. A bírói munka számomra hivatás a szó legnemesebb értelmében. Igazgatási vezetőként arra törekszem, hogy a bírák ítélkezési tevékenysége zavartalan legyen, olyan bíróságon dolgozzanak, ahol támogatva érzik magukat, de az is tudható, hogy nem marad következmény nélkül a mulasztás. Vallom, hogy a bírósági vezető akkor hiteles, ha szakmai munkájában is igényes, példamutató. Mind ítélkezési, mind igazgatási munkám szívvel-lélekkel végeztem, ugyanígy végezném feladataimat a Tatabányai Törvényszék elnökhelyetteseként is. Örömmel venném, ha részt vehetnék a Komárom-Esztergom Megyében zajló igazságszolgáltatás megújításában; olyan bíróság születhetne, ahol a korábbihoz képest színvonalasabb, ugyanakkor időszerűbb ítélkezési munka folyna átlátható szervezeti és igazgatási keretek között.

Kérem bírótársaim és a kinevező támogatását és bizalmát amennyiben alkalmasnak találják erre a feladatra.

Tatabánya, 2013. május 30.

dr. Pleskó Krisztina Zsuzsanna